

Kotouttamisen osaamiskeskus

Hyvän käytännön teema (helmikuu 2016):

Vastaanottokeskus ja kunta – yhteistyö ja kuntaan asettumisen tuki

Paon pitkä varjo – yhdessä onnistumme, teematapaamiset kotoutumisen tukena

Toimintamalli on vakiintuneessa käytössä Janakkalan kunnassa.

Käyttötarkoitus:

Janakkalan maahanmuuttotyön käytännön tarpeiden pohjalta luotiin työskentelymalli, joka tukee asiakkaiden osallisuutta ja vahvistaa monialaisuutta. Palveluissa kehitettiin työmalli, jolla tarjotaan laadukasta kotouttamispalvelua pienillä resursseilla. Työmallin tavoitteena on mm. luottamuksen rakentaminen, vertaistuen mahdollistaminen sekä lisätä osallistujien ymmärrystä erilaisia arvoja ja yhteiskuntia kohtaan. Tavoitteena on myös, että asiakas tutustuu suomalaiseen palvelujärjestelmään eri toimijoiden kautta.

Toimijat, joiden käytettäväksi toimintamalli soveltuu:

Sosiaali- ja terveysalan toimijat ja muut maahanmuuttajien kanssa työskentelevät

Kohderyhmät, jotka ovat hyödynsaajia:

Teematapaamisissa tavataan maahanmuuttajaperheitä ja yksinasuvia säännöllisesti 7-10 kertaa. Ryhmällä pitää olla jokin yhdistävä tekijä. Ryhmää ohjaavat eri alojen ammattilaiset.

Toimintamallin tai vastaavan keskeinen idea:

Teematapaamisten viitekehystenä hyödynnetään ns. psykoedukatiivista ideaa. Tapaamisissa kuunnellaan ihmistä hänen omista lähtökohdistaan, kysytään asiakkailta ratkaisuja, asiakkaaseen suhtautaan tasavertaisesti, työskentely on tilanteeseen sopivaa ja joustavaa, asioissa sallitaan erilaisia tulkintoja, oivalletaan ja opitaan yhdessä. Malli huomioi hyvin asiakkaan ja yhteiskuntien eri arvot. Valmis ryhmätyömalli on tehokas ja säästää työaikaa ja se on helposti sovellettavissa eri asiakasryhmiin. Malli ei vaadi työntekijöiltä ylimääräisiä resursseja vaan on luonteva osa työtä eikä vaadi laajaa perehtymistä.

Toteuttamiseen tarvittavat keskeiset toimijat, näiden tehtävät sekä välttämättömät resurssit:

Keskeiset toimijat ovat ryhmään osallistuvat asiakkaat ja ryhmänvetäjät. Käytännön soveltamista auttaa psykoedukatiiviseen ideaan tutustuminen, mutta se ei ole välttämätöntä. Erityisen tärkeää on suhtautua asiakkaaseen tasavertaisesti ja korostaa sitä, että kaikki ryhmän jäsenet ovat oppijoita – myös ryhmänvetäjät.

Kohderyhmän valinta ja ryhmän koko:

Kokemuksiemme mukaan 6-8 aikuista ryhmässä on sopiva määrä (huom. joudumme käyttämään 2-3 tulkkia, mikä vaikuttaa keskustelun sujuvuuteen ja vie aikaa). Ryhmätapaamisten kesto on noin 2-3 tuntia ja tapaamisia on ollut säännöllisesti 7-10 kertaa. Teematapaamisissa käytetään toiminnallisia menetelmiä, jotka tulee valita kohderyhmän taustat huomioiden.

Toimintamallin tai vastaavan kuvaus:

Jokaisessa teematapaamisessa on oma aihe. Työntekijät valitsevat teema-aiheet kohderyhmän mukaan, joista asiakkaat valitsevat itseään eniten kiinnostavimmat aiheet. Aiheita voivat olla esimerkiksi vanhemmuus ja perheet eri kulttuureissa, riittävän hyvä vanhemmuus, parisuhde ja seurustelu eri kulttuureissa, lasten ja nuorten oikeudet ja velvollisuudet, kansalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ryhmätyöskentelyn pitää olla joustavaa ja sallia aiheista erilaisia tulkintoja. Tapaamisissa on aina sama runko ja tapaamisissa käytetään toiminnallisia menetelmiä.

Toimintamallin tai vastaavan tulokset ja vaikutukset:

Luottamuksen rakentaminen on pohja asiakassuhteelle. Tällä työmenetelmällä asiakassuhde on syventynyt. Tiimin työntekijät ovat oppineet ottamaan vastaan ja pyytämään asiakkailta erilaisia tulkintoja

Kotouttamisen osaamiskeskus

ja ratkaisuja pulmiin. Asiakkaat ovat voimaantuneet teematapaamisissa, koska heidät on kohdattu tasavertaisina.

Asiakkaat ovat ryhmäytyneet, mikä on ollut myös yksi tavoite. He ovat saaneet vertaistukea toisiltaan ja eri kulttuuritaustaiset asiakkaat toimivat yhdessä myös arjessa.

Työn suunnitelmallisuus sekä tavoitteellisuus ovat lisääntyneet. Yhteistyö on tiivistynyt ja vakiintunut eri ammattiryhmien kanssa ja asiakkaat ovat tutustuneet palvelujärjestelmään konkreettisesti eri toimijoiden kautta. Teematapaamisten ansiosta on opittu käyttämään ryhmätyömenetelmää. Työmallia voi soveltaa kaikkeen asiakastyöhön. Kaikkia asiakkaita tavataan pääsääntöisesti ryhmissä, jolloin työaika säästyy. Psykoedukatiivinen lähestymistapa on valittu kaiken työskentelyn pohjaksi maahanmuuttopalveluissa ja sitä pyritään soveltamaan kaikessa asiakastyössä.

Miten toimintamalli tai vastaava on arvioitu:

Osallistujilta on pyydetty palautetta, jonka avulla työmenetelmää on voitu kehittää. Työmallia on testattu vuodesta 2012 ja sitä on muokattu vetäjien kokemusten ja asiakkaiden palautteiden perusteella. Mallia on arvioitu satunnaisesti eri menetelmillä (esim. osallistumisaktiivisuus, arviointijana, kysely). Asiakkaat ovat osallistuneet tapaamisiin lähes sataprosenttisesti. Palaute asiakkailta sekä yhteistyökumppaneilta on ollut kannustavaa.

Hyvän käytännön mallinnus ja kuvaus:

Teematapaamiset on mallinnettu ja kuvattu (ks. alla s. 3). Tarkoituksena on myös laatia esite mallista.

Levittäminen ja juurruttaminen:

Valmis ryhmätyömalli on tehokas ja säästää työaika. Se on helposti sovellettavissa eri asiakasryhmiin. Malli ei vaadi työntekijöiltä ylimääräisiä resursseja, vaan on luonteva osa työtä. Malli ei vaadi laajaa perehtymistä. Mallin avulla on rakennettu laaja-alaista yhteistyötä eri ammattiryhmien kanssa: asiakkaat ovat tutustuneet eri ammattiryhmiin ja järjestöjen työhön, ja työntekijät ovat tutustuneet asiakkaisiin.

Toteutuksen haasteet ja ongelmakohdat:

Yhteisten aikataulujen sovittaminen voi koostua haasteeksi.

Lisätietoa:

Sosiaalialan asiantuntijapäivät Hyvä käytäntö -finaaliehdokas
<http://www.asiantuntijapaivat.fi/asiantuntijapaivat>

Kuvatun toimintamallin tai vastaavan kehittäjä(t) ja yhteyshenkilöt:

Maahanmuuttopalvelut, Janakkalan kunta; sosiaalityöntekijä Kirsti Tukki & palveluohjaaja Miia Nahkur, etunimi.sukunimi@janakkala.fi

TEEMATAPAAMISET KOTOUTUMISEN TUkena

Osallistujat:

Teematapaamisissa tavataan maahanmuuttajaperheitä ja yksinasuvia säännöllisesti 7-10 kertaa. Ryhmällä pitää olla jokin yhdistävä tekijä. Ryhmävetäjinä toimivat eri alojen ammattilaiset.

Tavoitteet:

1. Tavoitteena on luottamuksen rakentaminen.
2. Tavoitteena on vertaistuen mahdollistaminen.
3. Tavoitteena on tarjota asiakkaille keinoja tunteiden tunnistamiseen ja vakauttamiseen.
4. Tavoitteena on lisätä osallistujien ymmärrystä erilaisia arvoja ja yhteiskuntia kohtaan.
5. Tavoitteena on, että asiakas tutustuu suomalaiseen palvelujärjestelmään eri toimijoiden kautta.
6. Tavoitteena on oivaltamalla oppiminen.

Tausta:

Ryhmää tavataan säännöllisesti 7-10 kertaa. Teematapaamisten viitekehyksenä hyödynnetään ns. psykoedukatiivista ideaa. Tapaamisissa kuunnellaan ihmistä hänen omista lähtökohdistaan, kysytään asiakkailta ratkaisuja, asiakkaaseen suhtaudutaan tasavertaisesti, työskentely on tilanteeseen sopivaa ja joustavaa, asioissa sallitaan erilaisia tulkintoja, oivalletaan ja opitaan yhdessä.

Menetelmät:

Erlaisissa toiminnallisissa työtavoissa hyödynnetään oppijan tunnekokemuksia, luovuutta ja yhdessä tekemistä, joka edistää ymmärtämistä ja oppimista. Teematapaamisissa käytetään teemaan sopivia toiminnallisia menetelmiä esimerkiksi tunnekortteja ja lappukysymyksiä. Perheiden kanssa voidaan käyttää menetelmiä, joissa lapset ovat keskeisessä roolissa. Lasten kanssa voidaan esimerkiksi piirtää yhdessä perheen oma yhteinen kuva. Menetelmät eivät saa olla liian helppoja tai vaikeita, koska niiden pitää tukea ryhmän oppimista.

Ryhmätapaamisen runko:

1. Tapaamisen alussa kerrotaan teema, josta keskustellaan ja tapaamisen aikataulu.
2. Harjoitellaan tunteiden ilmaisua. Asiakkaat ottavat tunnekortin ja kuvaavat, että min-käläinen olotila on juuri nyt.
3. Vetäjät keskustelevat keskenään päivän teemasta eri näkökulmista ja perheet osallistuvat myöhemmin keskusteluun.
4. Käsitellään aihetta toiminnallisesti.
5. Tehdään yhteenveto päivästä ja annetaan kotitehtävä.

Arviointi:

Aina teematapaamisen jälkeen arvioidaan tiimissä mikä meni hyvin ja mikä ei toiminut, toimintaa korjataan tarvittaessa heti seuraavaan teematapaamiseen. Viimeistään viimeisellä tapaamiskerralla asiakkaat arvioivat tapaamisia toiminnallisesti esimerkiksi arviointijanalla. Työntekijät arvioivat teematapaamisia mm. asiakkaiden osallistumisaktiivisuuden mukaan.